

С.Г. Мелашенко, к.м.н., кафедра внутрішньої та сімейної медицини ВНМУ ім. М.І. Пирогова, виконавчий директор ради Асоціації лікарів загальної практики – сімейної медицини Вінницької області

VIII міжрегіональна науково-практична конференція «Загальна практика – сімейна медицина: організація, сучасні стандарти діагностики, лікування та профілактики»

3-4 жовтня у м. Вінниці відбулася VIII міжрегіональна науково-практична конференція «Загальна практика – сімейна медицина: організація, сучасні стандарти діагностики, лікування та профілактики».

Проведення конференції ініційоване Вінницьким національним медичним університетом ім. М.І. Пирогова, а саме кафедрою внутрішньої та сімейної медицини. Співорганізаторами заходу виступили Асоціація лікарів загальної практики – сімейної медицини Вінницької області, департамент охорони здоров'я та курортів Вінницької обласної державної адміністрації (директор департаменту – Л.О. Діденко), департамент охорони здоров'я Вінницької міської ради (директор департаменту – Л.О. Грабович). У роботі конференції взяла участь головний спеціаліст з питань терапії та сімейної медицини департаменту охорони здоров'я та курортів Вінницької ОДА С.І. Швидюк.

Перше пленарне засідання конференції (3 жовтня) було присвячене діагностиці, лікуванню та профілактиці найбільш розповсюджених захворювань у загальній практиці – сімейній медицині (ЗПСМ). З лекціями виступили доктори медичних наук, професори М.В. Власенко, С.В. Зайков, С.В. Заїка, В.В. Кішук, І.Г. Палій, В.М. Чернобровий, В.О. Шапринський (м. Вінниця), Н.Б. Губергітц (м. Донецьк), І.В. Багдасарова, О.М. Барна (м. Київ), Т.М. Христинч (м. Чернівці); кандидати медичних наук О.Б. Бондарчук, А.Ф. Гуменик, О.В. Катілов, О.О. Фішук (м. Вінниця), В.О. Козловський, О.В. Лавренчук (м. Київ). Лекції стосувалися актуальних проблем з найрізноманітніших галузей медицини, з якими сімейний лікар зустрічається в повсякденній практиці.

Під час першого пленарного засідання працювала виставка фармацевтичних фірм і медичних журналів. Учасники конференції мали змогу оформити безкоштовну передплату на деякі періодичні медичні видання. Свої експозиції для учасників конференції представили Вінницька обласна медична бібліотека та медична бібліотека Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова.

Друге пленарне засідання конференції (4 жовтня) відбулося в конференц-залі Центру первинної медико-санітарної допомоги № 2 м. Вінниці (головний лікар – Т.М. Кривов'яз). З лекціями виступили професор В.І. Вдовиченко (м. Львів) та завідувач інсультного відділення обласної психоневрологічної лікарні ім. О.І. Ющенка, заслужений лікар України Т.Г. Височанська (м. Вінниця). Перед лікарями ЗПСМ виступили організатори охорони здоров'я м. Вінниці та Вінницької області різних рівнів: головний лікар центру ПМСД № 2 м. Вінниці, депутат Вінницької міської ради, голова постійної комісії з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення, заслужений лікар України Т.М. Кривов'яз, головний лікар центру ПМСД Томашпільського району С.О. Семенюк, завідувач Селищанської АЗПСМ центру ПМСД Тиврівського району В.О. Чорний.

Головний лікар центру ПМСД № 2 м. Вінниці Т.М. Кривов'яз розповіла, що станом на 1 липня 25 лікарів цього закладу мають сертифікат лікаря ЗПСМ, 11 – продовжують перепідготовку. Проблемою є перепідготовка лікарів – вузьких спеціалістів. Жоден з 16 таких фахівців, пройшовши курси первинної спеціалізації із ЗПСМ, не лишився працювати сімейним лікарем, усі звільнилися й перейшли в інші структури за своєю першою спеціальністю. У вересні на виконання розпорядження МОЗ України

на базі центру ПМСД № 2 почалося створення амбулаторії ЗПСМ, уже функціонує перший такий заклад. У м. Вінниці загалом має бути створено 82 амбулаторії ЗПСМ, але в умовах міста такі заклади потрібні в основному у віддалених його частинах. Остаточо це питання ще не вирішене. На початку року всі вузькі спеціалісти, які перебували в штаті ЦПМСД, були переведені в діагностичні відділення при міських клінічних лікарнях. Зі складу центру виведені підрозділи, що не повинні знаходитись у закладах ПМСД (фізіотерапевтичне та бальнеологічне відділення, бактеріологічний центр та ін.), вони також переведені в діагностичні відділення. Наразі вирішується питання про перепідпорядкування рентгенодіагностичного відділення і клініко-діагностичної лабораторії (у ЦПМСД № 2 здійснюватиметься лише забір матеріалу для досліджень). Центром отримано 2 автомобілі для надання невідкладної допомоги, виклики населення обслуговуються з 8:00 до 20:00, що створює труднощі для лікаря ЗПСМ (4-годинний прийом, обслуговування викликів удома, ведення хворих у денному стаціонарі і чергування з надання невідкладної допомоги). На сьогодні в ЦПМСД № 2, як і в інших подібних закладах міста, є певні проблеми: численні скарги населення на неможливість звернутися до вузьких спеціалістів без направлення сімейного лікаря, що вимагає роз'яснювальної роботи; денний стаціонар не забезпечений штатним розписом, тому сімейні лікарі самі здійснюють курацію пацієнтів; не передбачена наявність клініко-діагностичних лабораторій і рентгенодіагностичних відділень. Головний лікар Т.М. Кривов'яз підкреслила, що реформи є незворотними, розпорядження та нормативні акти МОЗ потрібно виконувати, але це має бути зроблено з мінімальними незручностями для населення.

Наступною виступила головний лікар центру ПМСД Томашпільського району Вінницької області С.О. Семенюк. Центр створено у 2011 р., у його складі 20 ФАП, 3 фельдшерських пункти та 6 амбулаторій ЗПСМ. Центр обслуговує 33 тис. осіб. Передбачено 26 посад лікарів ЗПСМ, працюють 15 сімейних лікарів та один лікар-терапевт. Завершено перепідготовку наявних лікарських кадрів, проходять інтернатуру 5 лікарів-інтернів ЗПСМ. Середній медперсонал перепідготовлений на 100%. Сформовано дільниці сімейних лікарів, заповнено реєстраційні форми та введено в електронний реєстр 95% жителів. Для покращення роз'яснювальної роботи в районній газеті організовано рубрику «Знайтеся: ваші сімейний лікар і медсестра». Запроваджено постійне навчання сімейних лікарів шляхом роботи в парах (педіатр-терапевт), консультації вузьких спеціалістів. Забезпечено регулярні візди в села, під час яких проводиться електрокардіографічне обстеження, виписування рецептів. Обов'язковий візди лаборанта в село разом із сімейним лікарем дав змогу своєчасно виявляти анемії в дітей першого року життя, контролювати лейкоцитарну формулу в жителів зони посиленого радіаційного контролю. Фінансування первинної ланки збільшилось у 2011р. до 3,5 грн, у 2012 р. – майже до 5 грн, а у 2013 – близько 8 грн на жителя. Торкнувшись теми пілотного проекту з артеріальної гіпертензії (АГ), головний лікар С.О. Семенюк відмітила,

що Томашпільський район у рейтингу з використання коштів проекту в першій десятці, але є проблеми (нерозуміння з боку пацієнтів, нерегулярний прийом ними ліків, не зовсім задовільний перелік ліків). Незважаючи на це, лікарям необхідно орієнтуватися на своєчасне виявлення гіпертензії, залучення до лікування хворих на АГ; дотримання протоколів лікування і широкую санітарно-освітню роботу. Істотною проблемою є відсутність аптек у населених пунктах і ФАП. Продовжується робота з покращення матеріально-технічної бази всіх закладів району. В усіх ФАП за 2 останні роки зроблено ремонт (у третині з них – капітальний), вони мають внутрішню вбиральню і гаряче водопостачання. Отримано медобладнання на суму 900 тис. грн, усі амбулаторії мають автотранспорт. У 2011 р. за кошти районного й обласного бюджетів придбано 2 санітарні автомобілі, у 2013 р. з централізованих поставок отримано 3 легкові автомобілі. Очікується отримання 3 автомобілів підвищеної прохідності. Серед проблемних питань головний лікар С.О. Семенюк зупинилась на таких: надання невідкладної медичної допомоги в позаурочний час, удосконалення роботи пунктів невідкладної допомоги; оплата праці фельдшерів ФАП за ненормований робочий час; необхідність функціонування лабораторій на первинному рівні; подальше дооснащення первинної ланки автомобілями підвищеної прохідності, медичною апаратурою і меблями; доопрацювання показників для оцінки якості роботи сімейного лікаря й оплати праці на достойному рівні; зменшення об'ємів форм у роботі сімейного лікаря; чітке розмежування функцій первинного і вторинного рівня та обмін інформацією між ними. На завершення головний лікар С.О. Семенюк підкреслила, що альтернативи сімейній медицині немає, тож немає сумнівів в тому, що поставлена мета буде досягнута.

Завідувач Селищанської АЗПСМ центру ПМСД Тиврівського району Вінницької області В.О. Чорний повідомив, що АЗПСМ була створена у 2008 р. на базі існуючого в селі ФАП. Приміщення і матеріально-технічна база лишалися незмінними до 2011 р., коли було створено центр ПМСД Тиврівського району (головний лікар – В.М. Приймак). Сьогодні амбулаторія працює в капітально відремонтованій будівлі, де є реєстратура, кабінет прийому лікаря, маніпуляційний кабінет, денний стаціонар на 2 ліжка, кабінет щеплень і допоміжні приміщення. АЗПСМ має холодне та гаряче водопостачання, внутрішній туалет, каналізацію. З обладнання є електрокардіограф, глюкометр, акушерсько-гінекологічна та травматологічна сумки, сухожарові шафи. Амбулаторія обслуговує 2700 мешканців

(2 села). Штати повністю укомплектовані: 2 лікарів, 4 медичні сестри, 1 акушерка. Лікарі працюють у дві зміни, а також надають невідкладну допомогу в робочий час. На жаль, амбулаторія не має автомобіля. Проблемою є те, що в амбулаторії немає лабораторного та рентгенодіагностичного обладнання, але незабаром АЗПСМ отримає аналізатори для дослідження сечі та крові. У вересні лікарями АЗПСМ завершена робота з перезаключення угод на обслуговування населення. Лікарі амбулаторії в рамках реалізації пілотного проекту щодо запровадження державного регулювання цін на лікарські засоби для лікування осіб з гіпертонічною хворобою публікують статті у місцевому періодичному виданні, виступають на загальних зборах перед місцевими жителями, проводять індивідуальну роз'яснювальну роботу. Позитивним є те, що в селі є аптека, де можна отримати такі ліки. Лікарі АЗПСМ займаються самоосвітою, відвідують заняття школи лікарів ЗПСМ, науково-практичні конференції. Реформа 2011 р. сприяла розвитку сімейної медицини на місцях. Якщо до 2011 р. амбулаторія багато в чому залежала від районної лікарні, її співробітники часто змушені були займатися не притаманними їм функціями, то тепер їх основне завдання – якісне надання медичної допомоги населенню. Завідувач АЗПСМ В.О. Чорний підкреслив, що він підтримує оптимістичний тон попередніх доповідачів, а основним завданням є сумлінно працювати і виконувати свої функції.

Слухачі ставили доповідачам багато запитань, на які отримали докладні змістовні відповіді.

Із заключним словом виступив завідувач кафедри внутрішньої та сімейної медицини ВНМУ ім. М.І. Пирогова, голова ради Асоціації лікарів загальної практики – сімейної медицини Вінницької області, доктор медичних наук, професор В'ячеслав Миколайович Чернобровий. Він наголосив, що реформа є доцільною в сьогоденних умовах і незворотною. Особливу увагу професор В.М. Чернобровий приділив питанням підготовки лікарів-інтернів ЗПСМ. Доповідач вказав на те, що в жодному разі не можна замовчувати проблеми, які мають місце при реформуванні системи охорони здоров'я, адже лікарі неплотних регіонів чекають від лікарів Вінниччини об'єктивної неупередженої інформації про стан, досягнення, проблеми та перспективи сімейної медицини.

На завершення професор В.М. Чернобровий від імені регіональної Асоціації лікарів ЗПСМ вручив різноманітні медичні посібники багатьом сімейним лікарям.